

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ยุทธวิธีการรับมือและการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสาวอโณทัย ก้อนแก้ว
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลิwa ผาตไชยสง

บทคัดย่อ

แม้ว่าการระบาดของเอชไอวีหรือเอดส์จะเข้ามาสู่ประเทศไทยเป็นเวลาเกือบสามทศวรรษและมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการติดเชื้อไปยังประชากรกลุ่มเสี่ยงที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับมือของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์โดยใช้แนวคิดทางภูมิศาสตร์การแพทย์ ยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะการศึกษาในเชิงภูมิศาสตร์จุลภาค (Microgeography) การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาถึงยุทธวิธีการรับมือในด้านต่างๆ ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ทั้งต่อการเป็นโรคและการดำรงชีวิตและ 2) ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ทั้งพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ทางสังคม โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างอายุ 20 ปีขึ้นไปที่เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี จำนวนทั้งสิ้น 28 คน

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีมีทัศนคติ พฤติกรรมและรูปแบบการยอมรับต่อการเป็นโรคที่แตกต่างกัน อาการเป็นส่วนสำคัญในการรับมือต่อโรคด้านพฤติกรรม ซึ่งอาการดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่มีต่อโรค และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ติดเชื้อ ทำให้ผู้ติดเชื้อมีวิธีการรับมือต่อโรคและการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกัน สำหรับประเด็นการศึกษายุทธวิธีการรับมือด้านอารมณ์ของผู้ติดเชื้อนั้น พบว่า ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่มีการแสดงอารมณ์ความรู้สึกในด้านลบเมื่อรับรู้ว่าเป็นผู้ติดเชื้อในครั้งแรก แต่หลังจากนั้นผู้ติดเชื้อจะมีการปรับตัว ปรับอารมณ์ความคิด และปรับทัศนคติ เพื่อให้สามารถยอมรับตนเองได้ โดยมีปัจจัยด้านองค์กรทางสาธารณสุขเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อทัศนคติและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรค

สำหรับการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ พบว่า ผู้ติดเชื้อทุกรายมีการใช้พื้นที่ที่ต่างกันไป ซึ่งการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่นั้น จะแบ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางกายภาพ และการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางสังคม ในส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางกายภาพนั้น พบว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางกายภาพมากนัก เนื่องจากข้อจำกัดด้านรายได้เป็นส่วนสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยในเรื่องของอาการของผู้ติดเชื้อที่ได้รับยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ไม่แสดงอาการเจ็บป่วยมากนัก จึงไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางกายภาพ สำหรับการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ทางสังคม พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของผู้ติดเชื้อมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและคนในชุมชน ที่มีการแสดงท่าทางรังเกียจ มีการนินทา กลุ่มผู้ติดเชื้อ ทำให้ผู้ติดเชื้อต้องหลีกเลี่ยงการไปในพื้นที่ที่มีการพบปะทางสังคม

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้เข้าใจถึงยุทธวิธีในการรับมือกับการเป็นโรคและการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและยอมรับกลุ่มผู้ติดเชื้อในสังคมที่มากขึ้น รวมถึงการนำไปประกอบการวางแผนของหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนด้านการใช้พื้นที่ในทุกระดับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Coping Strategies and a Change of Spaces of HIV/AIDS
Infected People in San Pa Tong District, Chiang Mai
Province

Author Miss Anothai Konkaew

Degree Master of Science (Geography)

Advisor Assistant Professor Dr. Liwa Pardthaisong

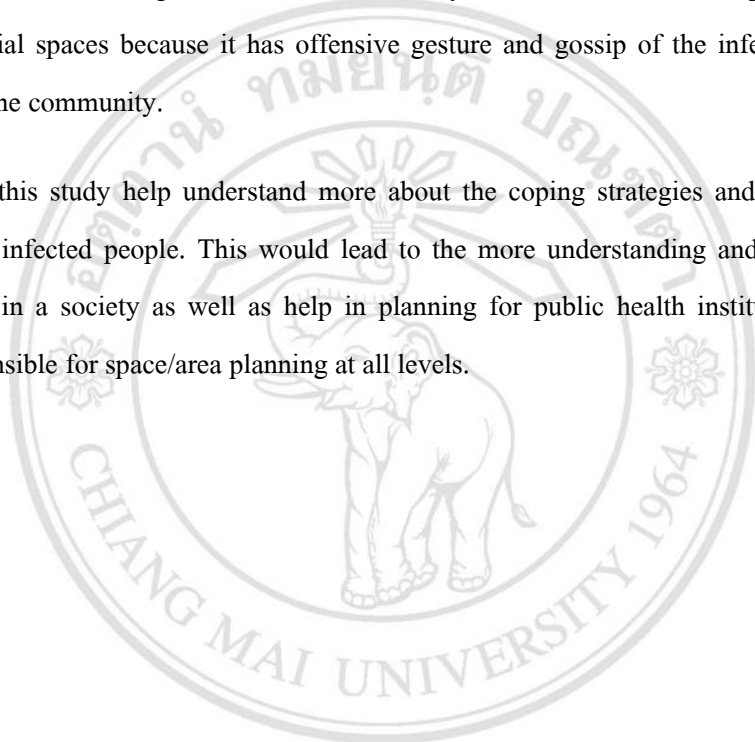
ABSTRACT

Although HIV/AIDS has spread into Thailand for almost three decades and the risk population groups has been changed in a more diverse and complex patterns, the research on the coping strategies of the HIV/AIDS infected people by using approach in medical geography has been limited, particularly in microgeography. Therefore, the objective of this study has two objectives: 1) to study the coping strategies, both to disease and to the living, and 2) to study a change of spaces, both physical and social, of HIV/AIDS infected people. The study populations are 28 HIV/AIDS infected people, aged 20 years or more.

Results from in-depth interviews showed that HIV infected people have different attitudes, behaviors, and pattern of acceptance. Symptoms are an important part of coping with behavioral diseases. The symptoms have affected attitudes and change behavioral of HIV infected people. It makes HIV infected people have different coping strategies and health care. For the coping strategies with emotion, it was found that most of HIV infected people show negative emotion when they first recognized the infection. After that HIV infected people have adapted with emotion and attitude to be able to accept themselves. One of the important factors is the role of health institution that affects proper attitudes and understanding of the disease.

For the change of spaces, it was found that all of the infected people have used spaces in different ways. The study of changing spaces has divided spaces into physical and social spaces. For the change of physical spaces, it was found that nothing has changed much because the limitation of income. Moreover, there is also a factor in the onset of infection with no-sign symptoms due to the use of anti-virus drug regularly, so there was no need to change physical spaces. For the change of social spaces, it was found that interaction of HIV infected people has changed. Especially, relations with neighbors and the community. It makes HIV infected people to avoid the area of social spaces because it has offensive gesture and gossip of the infection from the neighbors and the community.

Findings from this study help understand more about the coping strategies and the change of spaces of HIV infected people. This would lead to the more understanding and acceptance of infected group in a society as well as help in planning for public health institutes, and other institutes responsible for space/area planning at all levels.

The seal of Chiang Mai University is a circular emblem. It features a central figure of an elephant standing on a base, with a sunburst or flame-like design above its head. The text "CHIANG MAI UNIVERSITY 1964" is written in a circular path around the central image. Above the elephant, there is Thai script. Below the seal, the university's name is written in Thai script, followed by the English text "Copyright© by Chiang Mai University" and "All rights reserved".

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved